

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στη δίνη του ανταγωνισμού ΗΠΑ – Κίνας

Του Στέλιου Φαζάκη

Το ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε μια μεγάλη, χρόνια και πολύπλευρη κρίση δεν είναι πλέον μυστικό για κανέναν. Ούτε για τις οικονομικές και πολιτικές ελίτ, ούτε για τους απλούς ευρωπαίους πολίτες που βιώνουν καθημερινά, όλο και πιο έντονα, τις συνέπειες αυτής της κρίσης, τόσο μέσα από τις οικονομικές δυσκολίες, όσο και μέσα από ένα διευρυνόμενο έλλειμα προστασίας και προοπτικής.

Οι οικονομικές, εργασιακές, κοινωνικές σχέσεις απορρυθμίζονται όλο και περισσότερο, με τα ευρωπαϊκά κράτη και κυρίως τα ισχυρότερα, Γερμανία και Γαλλία, να δυσκολεύονται να διατηρήσουν μια ευημερία που να ξεκινάει από την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα των μεγάλων ευρωπαϊκών εταιριών και να φτάνει στην καθημερινότητα των ευρωπαίων πολιτών, μέσα σε μια «Ευρώπη των λαών». Η καπιταλιστική παγκοσμιοποιημένη οικονομία απαιτεί επιθετικές κινήσεις. Η στασιμότητα δε συγχωρείται και η Ε.Ε. βρίσκεται ακριβώς σε αυτή την κατάσταση.

ΗΠΑ – Κίνα – Ρωσία

Η αμφισβήτηση της ηγεμονίας των ΗΠΑ στον παγκόσμιο καπιταλισμό από την Κίνα βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Η Κίνα αναπτύσσεται και επεκτείνεται αλματωδώς. Οι ΗΠΑ πέρασαν μια μεγάλη οικονομική κρίση μετά το 2008, όμως προσωρινά φαίνεται να την ξεπερνούν και παραμένουν η μεγάλη οικονομική και στρατιωτική δύναμη του πλανήτη.

Η ανισόμετρη ανάπτυξη μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας τροφοδοτεί νομοτελειακά τη σύγκρουση σε όλα τα επίπεδα. Μια σύγκρουση ήδη αρκετά «ώριμη», ώστε να συζητιέται και πάλι η πιθανότητα ενός παγκοσμίου πολέμου, ενώ ήδη δημιουργεί ή συμβάλλει σε τοπικές

και ευρύτερες περιφερειακές εντάσεις, από τον Ειρηνικό Ωκεανό, μέχρι κάθε σημείο της Ευρασίας.

Η Ρωσία του Πούτιν διεκδικεί επίσης την ηγεμονία στον παγκόσμιο καπιταλισμό. Αν και η δυναμική της οικονομίας της δε συγκρίνεται με της Κίνας, είναι μια πολύ μεγάλη χώρα από κάθε άποψη και αμφισβητεί επίσης την ηγεσία των ΗΠΑ. Η οικονομική και στρατιωτική συμμαχία με την Κίνα πολλαπλασιάζει τη δύναμη και την επιρροή των δύο χωρών, έχοντας ήδη σχηματίσει τον αντίθετο στη «Δύση» ιμπεριαλιστικό πόλο.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία, ένα ακόμα επεισόδιο στη σύγκρουση NATO – Ρωσίας, μετατράπηκε σύντομα σε άλλη μια μεγάλη οικονομική και πολιτική κρίση της Ε.Ε. Ο πόλεμος αυτός ανέδειξε το πολιτικό κενό και την αδυναμία της Ευρώπης να συμμετέχει με αξιώσεις στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Η κάθε χώρα ξεχωριστά και η Ένωση συνολικά αποφάσισαν να πάρουν τον ρόλο του μαντρόσκυλου του NATO και κατέληξαν να γίνουν τα βατράχια στον βάλτο που παλεύουν τα βουβάλια. Επέβαλλαν εμπορικές κυρώσεις και περιορισμούς τραπεζικών κινήσεων στην Ρωσία, η οποία μάλλον ελάχιστα ενοχλήθηκε. Τροφοδοτείται απρόσκοπτα από την Κίνα και ενισχύει τις συμμαχίες της με όλες τις περιφερειακές δυνάμεις: Ινδία, Ιράν κ.λπ. Αντίθετα η Ε.Ε και κυρίως η βιομηχανική Γερμανία εξαρτώνται ενεργειακά από τη Ρωσία και έχουν πρόβλημα στη διάθεση των βιομηχανικών και άλλων προϊόντων. Ακόμα και οι εξοπλισμοί των Ευρωπαίων για την Ουκρανία ωφέλησαν άμεσα ή έμμεσα τις ΗΠΑ και όχι την ευρωπαϊκή πολεμική βιομηχανία.

Ε.Ε. – Ιστορική αποτυχία

Η Ε.Ε. αποδεικνύει συνεχώς ότι μέχρι τώρα έχει αποτύχει στους βασικούς στόχους της. όχι όσον αφορά την ευημερία των λαών που αποτελεί το πρόσχημα της ευρωπαϊκής ενοποίησης, αλλά όσον αφορά στην δημιουργία μιας ενιαίας ισχυρής οικονομίας που κάποια στιγμή θα ερχόταν στην ηγεσία του παγκόσμιου καπιταλισμού. Η Ε.Ε. συγκροτήθηκε από κράτη με αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα μεταξύ τους και αυτό ποτέ δεν

ξεπεράστηκε. Αποτελεί έναν καπιταλιστικό, κανιβαλιστικό μηχανισμό και εδώ στην Ελλάδα το ζήσαμε και το ζούμε αυτό με τον οικονομικό πόλεμο των μνημονίων. Μια Ένωση που θα ήθελε να συμμετέχει στον διεθνή ανταγωνισμό, ενώ ακόμα δεν έχει καταφέρει να έχει ενιαίους νόμους, φορολόγηση κ.λπ. Την ίδια στιγμή που τα ταμεία των ισχυρών της Ευρώπης «στεγνώνουν», στις ΗΠΑ εξαγγέλλεται χρηματοδοτικό πρόγραμμα εκατοντάδων δις δολαρίων για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, ενώ η Κίνα ξεκινά προγράμματα για την Τεχνητή Νοημοσύνη αξίας περίπου ενός τρις δολαρίων.

Αναζήτηση λύσεων

Η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας έχει καταστεί κατεπείγον ζήτημα, τώρα που έχει προβλήματα ακόμα και η Γερμανία. Αναζητούνται λύσεις στο «και πέντε» για την επανεκκίνηση, ταυτόχρονα με στήριξη του ευρώ.

Η πρώτη δοκιμασμένη (πάνω στους λαούς της Νότιας Ευρώπης) λύση είναι η αναθεώρηση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ). Πρόκειται για την παρακολούθηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας των μελών για μείωση των ελλειμμάτων, δηλαδή στην πραγματικότητα τη μείωση των δημόσιων παροχών και του κράτους πρόνοιας για τους «από κάτω».

Αναζητώντας κι άλλες λύσεις, ανατέθηκε στον πρώην Ιταλό πρωθυπουργό Ενρίκο Λέτα η σύνταξη μιας έκθεσης για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας. Τα συμπεράσματα για την τωρινή κατάσταση ήταν συνοπτικά:

- Το μερίδιο της Ε.Ε. στην παγκόσμια οικονομία έχει μειωθεί δραματικά τα τελευταία τριάντα χρόνια
- Την ίδια περίοδο το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ε.Ε έχει αυξηθεί πολύ λιγότερο (30%) απ' ό τι στις ΗΠΑ (60%)
- Η υπογεννητικότητα αναδεικνύεται σε μεγάλο μειονέκτημα ανταγωνιστικότητας

- Είναι πολύ μικρότερο το μέγεθος των ευρωπαϊκών εταιριών από τις αμερικανικές και κινέζικες
- Η Ε.Ε. είναι πίσω συνολικά στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας

Με βάση τα παραπάνω, η έκθεση Λέτα προτείνει:

- Ενοποίηση κεφαλαιαγορών και δημιουργία Ένωσης Ταμιευτηρίου και επενδύσεων. Για ένα ενιαίο και ελκυστικό για τους μεγάλους επενδυτές μηχανισμό και για την επίτευξη κοινού δανεισμού
- Κρατικές ενισχύσεις προσανατολισμένες κυρίως σε ευρωπαϊκά πρότζεκτ
- Κοινή αγορά για την αμυντική βιομηχανία και τις υπηρεσίες κυβερνοασφάλειας, τεχνολογίας και υγείας
- Θέσπιση ελεύθερης διαμονής των πολιτών σε οποιαδήποτε χώρα επιθυμεί

Οι παραπάνω προτάσεις για πιο «βαθεία» ενοποίηση δεν έτυχαν θετικής υποδοχής στην τελευταία Σύνοδο Κορυφής. Αυτή τη φορά, Μακρόν και Σολτς που προωθούσαν την ιδέα της ενιαίας χρηματαγοράς βρήκαν απέναντι τους δέκα άλλες μικρές χώρες που αντιδρούν στην συγκεντρωτική εποπτεία. Γερμανία και Γαλλία βρίσκονται ενώπιον των δικών τους μέχρι τώρα επιλογών για την Ε.Ε. και πρέπει να βρουν «πρόθυμους» εταίρους για βήματα που δεν έγιναν εδώ και χρόνια.

Στόχος των δυνάμεων της Αριστεράς

Οι λαοί της Ευρώπης δεν μπορούν να έχουν μεγάλες προσδοκίες για πραγματική ανάπτυξη μέσα σε αυτά τα πλαίσια και πολύ περισσότερο δε μπορούν να αισθάνονται ασφαλείς στο ζοφερό πολεμικό περιβάλλον που διαμορφώνεται. Είναι φανερό απ' όσα συζητιούνται και θεσπίζονται, ότι απόλυτη προτεραιότητα για την Ένωση είναι η επιβίωση της άρχουσας τάξης και των τραπεζών. Με την πρώτη κρίση, ελευθερίες, δικαιώματα και

συνθήκες διαβίωσης που κερδήθηκαν σε βάθος χρόνου και πάλι θα σαρωθούν με μια απόφαση για τη διάσωση των ελίτ. Οι δυνάμεις της Αριστεράς, θα πρέπει να έχουν ως στόχο την προετοιμασία και οργάνωση μιας συνολικής ρήξης με τους μηχανισμούς της Ε.Ε. και την αντιμετώπιση της υπό διαμόρφωση ακροδεξιάς και φασιστικής επίθεσης σε όλη την ευρωπαϊκή ήπειρο. Όσοι φαντάζονται ότι μπορούν να διαχειριστούν και να συνυπάρξουν με το «ευρωπαϊκό οικοδόμημα» έχουν ήδη χάσει.